

בע"ח (רמלה) 39946-02-13 - מ.א. נ' משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה

בע"ח (רמלה) 39946-02-13 - מ.א. נ' משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה שלום רמלה
בע"ח (רמלה) 39946-02-13

מ.א.

נגד

משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה

בית משפט השלום ברמלה

[17.06.2013]

כב' השופט זכריה ימיני

החלטה

כנגד המבקש הוגש כתב אישום בתיק פלילי 37680-06-12. בבקשה זו מבקש המבקש שהמשיבה תגלה לו חומר חקירה, והמשיבה מתנגדת לכך.

כללי:

כתב האישום:

1. המבקש והמתלוננת היו בני זוג במשך תקופה מסוימת, וממערכת יחסים זו נולדה להם ילד משותף. מערכת היחסים של המבקש והמתלוננת ידעו עליות ומורדות, עד שהמתלוננת הגישה תלונה כנגד המבקש, בה התלוננה שביום 2.6.12 וביום 14.6.12 תקף אותה המבקש ואיים עליה. לאחר חקירה הגישה המשיבה כתב אישום כנגד המבקש ובו שני אישומים, כאשר בכל אישום כלולות עבירת איומים, עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, ועבירת תקיפה סתם של בן זוג, עביר לפי סעיף 382(ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977. בקשת המבקש:
2. לאחר שהסניגור קיבל מהתביעה את חומר החקירה, למד את הודעות המבקש והמתלוננת. בעדות המתלוננת מיום 14.6.12 מוסרת המתלוננת פרטים על תקיפה קודמת שתקף אותה המבקש, וכן שהיא והמבקש מוכרים במחלקה לשירותים חברתיים במועצה האזורית גזר ובמחלקה לשירותים חברתיים בעיריית ראשון לציון. מעדות המבקש למד הסניגור שהמבקש טוען ששנה קודם למתן עדותו העלילה המתלוננת על הגרוש שלה שהוא איים עליה, על מנת שיחזיר אליה את הילדים, ולפי דעתו, היא מנסה לעשות לו אותו הדבר בתלונה שהגישה נגדו. כן עולה מעדות המבקש שהמתלוננת סובלת מאלכוהוליזם ואינה כשירה לשמש כאם. לאור האמור בעדויות אלו, עתר ב"כ המבקש להורות למשיבה להעמיד לעיון ההגנה כדלקמן:
 - (1) תלונות קודמות (אם קיימות) שהגישה המתלוננת במשטרה, אם כנגד המבקש-הנאשם ואם כנגד בני זוג אחרים;
 - (2) את תיק הרווחה של המתלוננת.

המבקש נימק את בקשותיו בנימוקים כדלקמן:

- 1) תלונותיה הקודמות של המתלוננת והן תיק הרווחה בעניינה מהווים "חומר חקירה" כהגדרתו בחוק ובפסיקה, והחומר דרוש לצורך ניהול ההליך המשפטי נגדו;
- 2) קבלת חומר החקירה של תלונותיה הקודמות של המתלוננת נועד, בין היתר, לאפשר לבדוק ולאמת את גרסת המבקש - דבר המוטל על הרשות החוקרת - שהמתלוננת הגישה תלונות שווא כנגד בן-זוגה הקודם, וכך יוכל להניח תשתית ראייתית שגם התלונה שהגישה המתלוננת כנגדו היא תלונת שווא;
- 3) יש בתיק הרווחה כדי להצביע על אופייה ונטיותיה של המתלוננת, על השפעת אחיותיה באשר להגשת התלונות, על התמכרויות המתלוננת למשקאות משכרים, על מהימנותה, ואף על יחסיה עם המבקש, הפרוסים על פני שלוש וחצי שנים.

המבקש תמך בקשתו זו בפסקי הדין כדלקמן:

- בש"פ 5400/01 פלוני נ. מדינת ישראל, (פורסם בנבו, 6.8.01);

- בש"פ 4157/00 עופר נמרודי נ. מדינת ישראל, פ"ד נד(3) 625;

- בש"פ 3831/02 אסף מצרי נ. מדינת ישראל, פ"ד נו(5) 337;

- ע"פ 1152/91 סעיד בן אסמעיל סיקסיק נ. מדינת ישראל, פ"ד מו(5) 8.

עמדת המשיבה:

4. המשיבה הגישה תשובה בכתב, אך מאחר ותשובה זו לא נתנה מענה של ממש לבקשה, קבעתי דיון במעמד הצדדים ליום 19.5.13. לדיון זה לא התייצבה המתלוננת. לטענת המשיבה, המתלוננת עברה דירה ומנסים לאתר אותה בעיר אחרת, ויעשו מאמץ לחפש אותה.

בקשר לתלונות קודמות של המתלוננת כנגד המבקש הודיעה המשיבה שאין תלונות קודמות של המתלוננת כלפי המבקש.

בקשר לתלונות המתלוננת כנגד הגרוש שלה טענה המשיבה שתיקי חקירה אלה אינם רלוונטיים לכתב האישום שהוגש כנגד המבקש, שכן על חומר החקירה להיות נוגע לאישום שבו אנו דנים, לנאשם עצמו ולחומר של הנאשם, אך לא קשור לנאשמים אחרים, ואין כל זיקה בין החומר המבוקש לפוטנציאל ההגנה של הנאשם, והסתמכה על ב"ש 4843/08 (מחוזי ים) מדינת ישראל נ. איתמר בן-גביר (פורסם בנבו, 1.8.08), מסירת התיקים תפגע בפרטיות המתלוננת, והסניגור יוכל לשאול את המתלוננת על תלונותיה הקודמות נגד הגרוש שלה בחקירה הנגדית. בקשר לתיק הרווחה טענה המשיבה יש להגיש בקשה לפי סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], ה'תשמ"ב-1982 (להלן-"החסד"פ";), ובכל מקרה, מאחר וחל חיסיון על תיק זה, יש לשמוע את עמדת המתלוננת ועמדת העובדת הסוציאלית.

5. בתום הדיון ביום 19.5.13 הוריתי למשטרה להעביר אלי את תיקי החקירה בהן התלוננה המתלוננת כנגד המבקש והגרוש שלה, על מנת לבדוק האם בתיקי החקירה אכן יש פוטנציאל ראייתי שההגנה יכולה לעשות בו שימוש. דיון ומסקנות: המישור הנורמטיבי:
6. על מסגרת הבקשה שבפנינו חלות הוראות סעיפים 74 ו-78 לחסד"פ. סעיף 74 לחסד"פ קובע כדלקמן:
- "(א) הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו.
- (ב) נאשם רשאי לבקש, מבית המשפט שאליו הוגש כתב האישום, להורות לתובע להתיר לו לעיין בחומר שהוא, לטענתו, חומר חקירה ולא הועמד לעיונו. 1995-
- (ג) בקשה לפי סעיף קטן (ב) תידון לפני שופט אחד ובמידת האפשר היא תובא בפני שופט שאינו דן באישום. 5
- (ד) בעת הדיון בבקשה יעמיד התובע את החומר שבמחלוקת לעיונו של בית המשפט בלבד.
- (ה) על החלטת בית משפט לפי סעיף זה ניתן לערור לפני בית המשפט שלערעור שידון בערר בשופט אחד; הערר יוגש בתוך 30 ימים מיום שניתנה החלטת בית המשפט, ואולם בית המשפט רשאי להאריך את המועד להגשת הערר מטעמים שיירשמו. ת
- (ו) אין בסעיף זה כדי לפגוע בהוראות פרק ג' לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971.

סעיף 78 לחסד"פ קובע כדלקמן:

"הוראות סעיף 74 אינן חלות על חומר שאי גילויו מותר או שגילויו אסור לפי כל דין, אולם הוראות סעיף 77 חלות עליו."

7. ב- בש"פ 4157/00 הנ"ל קבע ביהמ"ש העליון בנוגע לענייננו, כדלקמן:

(1) תכליתו של סעיף 74 היא שמירה על זכותו של הנאשם למשפט הוגן, והמבחן המגשים תכלית זו הוא מבחן הנגיעה של החומר לאישום. כל חומר הנוגע לאישום הוא "חומר חקירה" שהנאשם זכאי לעיין בו, ולא רק נגיעה ישירה או וודאית. לאור החשיבות הרבה הנודעת לזכותו של הנאשם למשפט הוגן, די בנגיעה עקיפה ואף מסופקת (מלשון ספק) כדי להפוך את החומר ל"חומר חקירה", ובלבד שקיים יסוד של ממש להשערה או לתקווה של הנאשם כי החומר אכן ישפיע על בירור האישום כנגדו;

(2) אין הכרח שהחומר המבוקש יהיה נוגע לעובדות ולאמירות שבכתב האישום. יש מקרים שבהם התביעה מתכוונת להציג בפני בית המשפט ראיות שאינן דרושות להוכחת האישום, אלא הן אמורות, לדעת התביעה, להוסיף רקע או חיזוק לאישום. זוהי הסביבה של האישום. כיוון שהתביעה מבקשת להביא ראיות כאלה, יש לומר שגם ראיות אלה, אף שאין הן דרושות להוכחת האישום, נוגעות לאישום. כפי שחשוב לתביעה להציג ראיות כאלה בפני בית המשפט כדי לתמוך בטענות התביעה, אם לצורך ההרשעה ואם לצורך הענישה, כך חשוב להגנה להפריך ראיות אלה;

(3) זכות העיון וההעתקה של הנאשם כפופה לשני חריגים: הראשון, הקטעים בחומר הנגעים לצנעת הפרט, והשני, מסמכים פנימיים, כלומר מסמכים שאינם מכילים מידע מהותי בנוגע לחקירה, אלא תיעוד של דיונים והתכתבויות פנימיים בתוך רשויות החקירה בנוגע לחקירה. על פי הדין, מסמכים כאלה אינם נוגעים לאישום ואינם חלק מ"חומר החקירה" שהתביעה חייבת להעמיד לעיונו של הנאשם.

8. ב-ע"פ 1152/91 הנ"ל קבע ביהמ"ש העליון לעניין עיון בחומר חקירה כדלקמן:

(1) זכות העיון בחומר החקירה בו עוסק סעיף 74 לחסד"פ משתרעת על כל "חומר חקירה" שלעניין, בין אם הוא מצוי למעשה בידי התובעת ובין אם הוא מצוי במקום אחר שלתביעה שליטה עליו;

(2) לעניין אי הרצון של בית המשפט לפגוע בהגנתו של הנאשם, יש לזכור כי אין חקר לתבונת סניגור מוכשר, ואין לנחש כיצד היה יכול לנצל את החומר הנמצא לפניו.

הבקשה לעניין תלונות המתלוננת:

9. המשיבה העבירה לעיוני את תיקי החקירה כדלקמן:

- (1) תיק פ"א (תחנת ראש"ל"צ) 864/2002-5210-2. בתיק זה התלוננה המתלוננת ביום 20.1.02 כנגד הגרוש שלה;
- (2) תיק פ"א (תחנת ראש"ל"צ) 9456/2005-5210-5. בתיק זה התלוננה המתלוננת כנגד הגרוש שלה ביום 4.8.05;
- (3) תיק פ"א (תחנת ראש"ל"צ) 3511/2006-5210-2. בתיק זה התלוננה המתלוננת ביום 27.3.06 כנגד הגרוש שלה;

- (4) תיק פ"א (תחנת ראשל"צ) 6104/2010-5210-7. בתיק זה התלוננה המתלוננת כנגד הגרוש שלה ביום 24.5.10;
(5) תיק פ"א (תחנת ראשל"צ) 175449/10. בתיק זה התלוננה המתלוננת כנגד הגרוש שלה ביום 9.5.10;
(6) תיק פ"א (תחנת ראשל"צ) 183661/10. בתיק זה הוגשה תלונה של אחיות המתלוננת שהמבקש חטף אותה, אך המתלוננת העידה שהלכה עם המבקש מרצונה;
(7) תיק פ"א (תחנת ראשל"צ) 288480/10. בתיק זה הגישה המתלוננת תלונה כנגד הגרוש שלה ביום 28.7.10;
(8) תיק פ"א (תחנת ראשל"צ) 295151/10. בתיק זה הגישה המתלוננת תלונה כנגד הגרוש שלה ביום 2.8.10. בתיק זה נעשו חקירות ילדים;
(9) תיק פ"א (תחנת רמלה) 253203/12. תיק זה הוא תיק התלונה אשר לגביה הוגש כתב האישום בתיק פלילי 37680-06-12. חומר החקירה בתיק זה הועבר לסניגור, ואין לסניגור כל בקשה בקשר לתיק זה.
10. טוענת המשיבה שאין להעביר את חומר החקירה בתיקים החקירה 1 עד 8, מכיוון שאינם נוגעים לאישום, זאת בהתאם לפסה"ד של כב' השופט נועם בתיק ב"ש 4843/08 הנ"ל. לעומתה טוען הסניגור שהמקרה שבפנינו דומה יותר למקרה שב-בש"פ 4157/00 בעניינו של עופר נמרודי.
סבור אני שעמדתו של הסניגור היא הנכונה. בתיק ב"ש 4843/08 הייתה בקשת הנאשם ליתן לו מידע על אנשים שאינם קשורים כלל לכתב האישום, על מנת להשוות בין התנהגות המשטרה והתביעה לאותם אנשים לבין התנהגות המשטרה והתביעה כלפי הנאשם באותו עניין, על מנת להניח תשתית עובדתית להגנה מן הצדק. דהיינו, הצדדים השלישיים לא היו קשורים כלל לאישום שהוגש כנגד הנאשם באותו תיק. אך במקרה שלפנינו כל המידע אשר מבקש הסניגור נוגע באופן ישיר למתלוננת, תוך שהוא מבקש להראות את שיטת הפעולה של המתלוננת ביחסיה עם בני זוגה, ולהסיק מכך מסקנות לגבי מהימנותה. כפי שהתביעה יכולה להביא ראיות לסביבתו של האישום, כך הסניגור רשאי לביא ראיות לסביבתה של ההגנה.
מחומר החקירה בתיקים עולה שלמבקש יש ידע רב על מערכת היחסים של המתלוננת והגרוש שלה, כך שיש לדחות את הטענה של פגיעה בפרטיות המתלוננת.
11. לאור כל האמור לעיל, אני מורה למשטרה להעביר לסניגור את כל חומר הראיות המצוי בתיקי החקירה 1 עד 8 הנזכרים לעיל, למעט חקירות הילדים בתיק פ"א (תחנת ראשל"צ) 295151/10, סיכומי חקירות הילדים והמלצות חוקרי הילדים, אותן לא תעביר המשיבה לסניגור.
תיק הרווחה:

12. טיפול רווחה מבוצע על ידי עובדים סוציאליים. סעיף 8 לחוק העובדים הסוציאליים, תשנ"ו-1996 קובע שמידע שהגיע לעובד סוציאלי במסגרת מקצועו, חובה עלו לשומרו בסוד ואינו רשאי לגלותו, אלא באחת החלופות הקבועות בסעיף. חלופה מס' 8 היא אם "בית משפט בפניו התעורר הצורך בגילוי המידע התייר את גילוי המידע, אם נוכח שקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת." (ההדגשה שלי - י.ז.). המחוקק רואה בחומרה רבה גילוי מידע שלא כדין שקיבל עובד סוציאלי, ובסעיף 57(א)(3) לחוק זה קבע שגילוי זה מהווה עבירה פלילית שעונש מאסר שנה או קנס בצידה. בחוק העובדים הסוציאליים תוקנה גם פקודת הראיות [נוסח חדש] על ידי הוספת סעיף 50א לפקודה, ובסעיף זה הוסף חיסיון לעובד סוציאלי. וזה לשון הסעיף:

"(א) עובד סוציאלי כהגדרתו בחוק העובדים הסוציאליים, תשנ"ו-1996, אינו חייב למסור ראייה על דבר הנוגע לאדם שנזקק לשירותו והדבר הגיע אליו תוך עיסוקו כעובד סוציאלי והוא מן הדברים שלפי טיבם נמסרים לעובד סוציאלי בדרך כלל מתוך אמון שישמרם בסוד, אלא אם כן ויתר האדם על החסיון או שבית המשפט מצא כי הצורך לגלות את הראייה לשם עשיית צדק עדיף על הענין שיש שלא לגלותה.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם לאחר שחדל העד להיות עובד סוציאלי.

(ג) נטען חסיון לפי סעיף זה, יהיה הדין בדלתיים סגורות; החליט בית המשפט לשמוע את העדות, רשאי הוא לשמעה בדלתיים סגורות"

13. בעניין שלפנינו לא טען המבקש לנסיבות המיוחדות המצדיקות את גילוי המידע שבתיק החקירה, ולא העמיד אחת מול השנייה את מטרות חוק העובדים הסוציאליים מול זכות המבקש למשפט הוגן. המבקש עשה חצי עבודה וטען רק לעניין זכותו למשפט הוגן, אך לא נימק מדוע הזכות למשפט הוגן גוברת על מטרות חוק העובדים הסוציאליים.

14. בע"א 3831/02 הנ"ל נדון מקרה בו ביקש נאשם שהוגש נגדו כתב אישום על אונס עובדת זרה לעיין בתיקים של חברת כוח אדם שהעסיקה את המתלוננת ובחומר שבידי עובדות של אותה חברה. נטען כי המידע הנמצא שם יוכל לשפוך אור על מצבה הנפשי המעורער של המתלוננת לפני האירוע הנטען בכתב האישום. העובדות היו רשומות בכתב האישום כעדות תביעה. ביהמ"ש העליון מפי כב' השופט גרוניס (כתארו אז) קבע שגם נתון זה, כשלעצמו, אין די בו על מנת שתוסק המסקנה כי מדובר בחומר חקירה. במלים אחרות, חומר המצוי בידי עד תביעה אינו הופך מניה וביה לחומר חקירה. האפשרות שהעלתה ההגנה כי ימצא שם חומר לגבי מצבה הנפשי של המתלוננת הינה בבחינת ספקולציה גרידא, אשר אינה מספקת על מנת שייקבע כי מדובר בחומר חקירה (עמ' 340 לפסה"ד). בסיום החלטתו מפנה כב' השופט גרוניס את המבקש להגיש בקשה להזמנת עדים לפי סעיף 108 לחסד"פ. ראה לעניין זה גם את בש"פ 5400/01 הנ"ל.

גם במקרה שבפנינו לא ידוע מהו החומר המצוי בתיק הרווחה, וכל טענות המבקש הינן ספקולציה בלבד. ספקולציה זו אינה מצדיקה להיענות לבקשת המבקש.

15. לאור כל האמור לעיל, לעת עתה אני דוחה את בקשת המבקש לקבל לעיונו את תיק הרווחה של המתלוננת. יחד עם זאת, עדיין יכול לנקוט המבקש בפעולות אותן ציין ביהמ"ש העליון ב-בש"פ 3831/02 הנ"ל וב-בש"פ 5400/01 הנ"ל.

סוף דבר:

לאור כל האמור לעיל, תוצאת ההחלטה היא כדלקמן:

(1) אני מורה למשטרה להעביר לסניגור את כל חומר הראיות המצוי בתיקי החקירה 1 עד 8 הנזכרים לעיל, למעט חקירות הילדים בתיק פ"א (תחנת ראשל"צ) 295151/10, סיכומי חקירות הילדים והמלצות חוקרי הילדים, אותן לא תעביר המשיבה לסניגור;

(2) לעת עתה אני דוחה את בקשת המבקש לקבל לידיו את תיק הרווחה של המתלוננת, אם כי עומדות בפני המבקש דרכים אחרות לקבל תיק זה.

התיקים אותם העבירה המשיבה לעיוני מצויים בלשכתי, והמשיבה יכולה לקבלם מהעוזרת המשפטית שלי. ניתנה היום, ט' תמוז תשע"ג, 17 יוני 2013, בהעדר הצדדים.